

Checklist energiebesparing voor sportverenigingen

1. Energiebesparing in verenigingsaccommodaties

Algemeen

- Elektriciteitsverbruik
Gemiddeld wordt het elektriciteitsverbruik als volgt verdeeld:
  - Verlichting 38% met een hoog verbruik voor buitenverlichting
  - Koeling 32% met een hoog aandeel voor de koel/vriescel
  - Overig 30% (o.a. cv pompen en keuken)
- Gasverbruik
Dit bestaat voor het grootste deel uit verwarming met als goede tweede het gasverbruik voor de warmwatervoorziening.
- Waterverbruik
Verbruik van water voor douches maakt meestal het grootste deel van het waterverbruik uit. Maar ook het verbruik in de keuken en voor het schoonmaken van het gebouw kan oplopen. U bespreekt niet alleen op het waterverbruik, maar ook op de zuiveringsheffing!

2. Besparen op Electra

Verlichting

- Spaarlampen
- Aanwezigheidsdetectie in kleedkamers
- Aan/Uit discipline
- Daglichtafhankelijke regeling voor de verlichting in clubhuis of kantine met voldoende daglichtintrede
- Meerdere lichtschakelgroepen om een op het gebruik aangepaste lichtverdeling toe te kunnen passen

Koeling

- Apparatuur ouder dan 10 jaar vervangen door A of A+ label apparaten
- Thermostaat niet lager dan 5 graden
- Geen koelkast met vriesvak gebruiken
- Geen warme gerechten in de koelkast plaatsen (eerst afkoelen)
- Jaarlijks de condensors aan de achterzijde schoonmaken
- Goede ventilatie in de ruimte waar de koelkast staat

Overige apparatuur

- Geen apparaten op stand-by als dat niet absoluut noodzakelijk is
- Tijdsklok op ventilatoren zodat ze in de nacht niet draaien
- Tijdschakelaars op vaatwassers, koffiemachines en andere keukenapparatuur

3. Besparen op gasverbruik

- Kies voor een HR ketel
- Plaats een klokschakeling voor aan/uit schakelen CV of inschakelen nachtstand
- Kies in plaats van 15 graden nachttemperatuur voor 12 graden nachttemperatuur
- Breng deurdrangers aan om energieverlies te voorkomen
- Zorg voor dubbele beglazing of HR++, zekere als kozijnen of glas moet worden vervangen is deze keuze onmiddellijk rendabel
- Bij vervanging van dakbedekking of renovatie dak isolatie aanbrengen
- Spouwmuren die niet zijn geïsoleerd in de bouw na-isoleren
- Bij vervangen van vloerbedekking vloerisolatie aanbrengen of in de kruipruimte isolatie aanbrengen
- Leidingen en appendages (afsluiters e.d.) die deel uitmaken van het circulatiesysteem van warmwater voor douche of verwarming isoleren
- Een tochtsluis of draaideur aanbrengen in de toegang bijvoorbeeld bij verbouwing of uitbreiding; bedenk dat voor een effectieve tochtsluis de lengte minimaal 4 meter moet zijn;
- Plaatsen van radiatorfolie of warmteschild tussen de radiator en de buitenmuur
- Tochtwering door het dichtmaken van spleten en kieren met bijvoorbeeld deurrubbers, PUR schuim of kit

4. Waterverbruik

- Voortlichting bijvoorbeeld door middel van waterbesparingstickers over de opbrengsten die mogelijk zijn
- Opstellen van een goed schoonmaakplan dat bijvoorbeeld uitgaat van droog reinigen (opruimen, vegen) voor dat nat wordt gereinigd
- Controleer en repareer kranen en stortbakken. Ook een kleine lekkage kan vele liters water kosten.
- Stel toilet en urinoir spoelkranen goed af (gemiddelde instellingen: spoeltijd 6 seconden, debiet toilet spoelkraan 1,5 liter per seconde, urinoir spoelkraan 0,6 liter per seconde)
- Ontkalk warmwatertoestellen regelmatig
- Zet de spoelkraan achter de bar op rustige momenten uit of lager
- Verwijder etensresten voordat de afwas begint
- Pas op kranen schuimstraatmondstukken toe, deze vermengen water met lucht en geven bij gelijkblijvend comfort een lager waterverbruik
- Gebruik waterbesparende douchekoppen
- Vervang de standaard 9 liter toiletreservoirs door 6-liter reservoirs met spoelonderbreker

Suggesties

Deze checklist is niet uitputtend. Verenigingen die nadenken over energiebesparing kunnen aanvullingen e- mailen naar info@sportstroom.nl.

(Bron: Sportstroom)